

REFERAT Miljøudvalget 2018-2021 d. 15-04-2020

Mødedato Onsdag d. 15. april 2020 kl. 10:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Jørn Lehmann, A, Olfert Krog, O, Michael Nielsen, C, Bent Olsen, F, Mads Skau, V, Preben Friis-Hauge, V, Vibeke Syppli Enrum, Ø

Indholdsfortegnelse

Forslag til strategi for Rent vand og jord.....	3
Udlæg af grave- og interesseområder for klæg i Råstofplan 2020.....	4
Orientering om ”Policy Papir fra Vadehavsforum om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsregio	8
Orientering om Klimaundersøgelsen 2019.....	9
Forslag til klimastrategi.....	11
Status på planlægning af Klimafolkemødet.....	13
Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødler på dele af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felst	14
Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødbrændende ler på del af matr. 97 Bojskov, Ulle	16
Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på del af matr. 16a og 19c Sdr.	18
Orientering om igangværende indsatser i Grindsted.....	20
Orientering om aktuelle sager.....	21
Eventuelt.....	22
Næste møde.....	23

Punkt 1: Forslag til strategi for Rent vand og jord

20/11438

Resumé

Der foreligger nu et tilrettet og opsat forslag til Region Syddanmarks kommende strategi for 'Rent vand og jord'. Det indstilles, at udvalget anbefaler regionsrådet at godkende forslaget til strategi for 'Rent vand og jord'.

Sagsfremstilling

Med afsæt i den regionale udviklingsstrategi 2020-2023 "Fremtidens Syddanmark" og Miljøudvalgets drøftelser den 23. januar 2020, er der udarbejdet et forslag til delstrategien 'Rent vand og jord' med henblik på vedtagelse af delstrategien.

Forslaget til delstrategien bygger videre på de tre regionale mål for 'Rent vand og jord', der fremgår af den regionale udviklingsstrategi:

- Rent grundvand
- Helhedsorienterede løsninger med fokus på rent drikkevand, sundhed og tryghed for borgerne
- Opgaveløsning gennem effektivitet, innovation, partnerskaber og samskabelse med borgerne

Delstrategien er bygget op om de tre mål, og de tre afsnit, der vedrører målene, giver hver især et bud på forslag til initiativer indenfor målene. Nogle af initiativerne er der allerede truffet beslutning om i regionsrådet, andre skal udvikles i de kommende år.

Forslaget indeholder også forslag til, hvilke af FN's underliggende delmål strategien adresserer. Herudover indeholder det et afsnit om det regionale handlingsrum, samt et afsnit om udfordringer og muligheder på området.

I overensstemmelse med regionsrådets ønsker er der i strategien fokus på at igangsætte samarbejder med partnere på nationalt og internationalt niveau. Tværgående initiativer er afgørende for, at der kan nås i mål med de udfordringer der er nu og i fremtiden på området.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget anbefaler regionsrådet at godkende forslag til strategi for 'Rent vand og jord'.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Indstillingen anbefales over for regionsrådet med præcisering af, hvad "særlige vilkår" er, og at det præciseres, at regionens mål med indsatserne er risikohåndtering af jordforurening.

Bilag

Forslag til strategi for Rent vand og jord for Region Syddanmark

Punkt 2: Udlæg af grave- og interesseområder for klæg i Råstofplan 2020

19/18630

Resumé

Grøn omstilling, klima og ressourcer er et af de 6 strategiske spor i den kommende regionale udviklingsplan. Råstofplanen er en af de delstrategier, der skal medvirke til at nå sporets mål om omstilling til mere cirkulær økonomi med mere effektiv brug af ressourcer - herunder råstoffer - samt målet om at mindske konsekvenserne ved forhøjede vandstande og ekstremvejr.

På tidligere udvalgs møder senest mødet den 20. november 2019 er den overordnede tilgang til indvinding og forsyning med klæg blevet drøftet. Administrationen har foretaget en kortlægning af klægforekomster, og nu gennemført en vurdering af hvordan gravning i områderne vil påvirke miljøet. På den baggrund drøftes på dette udvalgs mødet rammene for konkrete forslag til udlæg af grave- og interesseområder i den kommende Råstofplan 2020.

Sagsfremstilling

I udkast til den regionale udviklingsstrategi er det et delmål at mindske negative konsekvenser ved forhøjede vandstande og ekstremvejr. I lyset af de klimaforandringer, der forventes over de kommende år, kan der være behov for at forstærke digerne langs Vadehavet, hvis alle landområder fortsat skal have den nuværende beskyttelse.

Digerne er typisk opbygget af en sandkerne og øverst et lag af materialet klæg. Klæg er en jordart, der aflejres af tidevandsprocesserne i Vadehavet. Klægen består af en blanding af sand, organisk materiale og finkornet ler. Klægen har egenskaber, der gør diget egnet til at modstå bølgepåvirkning og samtidigt være vækstmedie for græs. I den danske del af Vadehavsområdet er der tradition for græsklædte diger, som giver et naturligt udtryk, mens der længere mod syd også ses andre belægninger.

Ved udvalgets drøftelse af strategien for forsyning med klæg i november 2019 blev det besluttet, at der i Råstofplan 2020, på baggrund af den gennemførte kortlægning og miljøvurdering, udlægges nye klæggraveområder. Graveområder ønskes placeret umiddelbart udenfor Natura 2000-områderne, så tæt på digerne som muligt og ud fra et ønske om, at der udlægges graveområder "jævnt fordelt" fra nord til syd.

Ressourcer og behov

I råstofplan 2016 er der udlagt tre graveområder for klæg. Det skønnes at der i de tre områder er 190.000 m³ klæg. I perioden 2006 – 2018 er der indvundet i alt 4.229 m³, svarende til en gennemsnitlig indvinding på ca. 350 m³ pr. år.

Ressourcebehovet kan overordnet opdeles i tre kategorier:

- Behov til almindeligt vedligehold af digerne
- Behov til udbedring efter eventuelle digebrud
- Behov til forstærkning/forhøjelse af diger

Til almindeligt vedligehold er der tilstrækkeligt til flere hundrede år i de udlagte graveområder. Der har ikke været kraftige storme, der har ført til større skader eller digebrud i de seneste år.

Den største udfordring er at vurdere behovet for klæg til forstærkning af digerne, i lyset af de klimaforandringer der forventes over de kommende år. Kommuner, digelag og Kystdirektoratet skal i samarbejde vurdere, hvor høje digerne skal være. På baggrund heraf vil det samlede behov for klæg til forstærkning af digerne formentlig kunne estimeres. Det må dog forudses, at der er behov for at forstærke digerne langs Vadehavet. Det understreges af, at der allerede arbejdes på flere enkeltprojekter til forstærkning af digerne. Dermed vil der være brug for at udlægge flere graveområder til indvinding af klæg.

Status for kortlægning og miljøvurdering af nye områder

Administrationen har gennem de seneste år kortlagt klægforekomster i marsken uden for Natura 2000. Kortlægningen er fortaget her, da regionerne er forpligtet til at sikre, at planernes indhold ikke strider mod Natura 2000-planer. Særligt gælder det i forhold til udlægning af nye råstofgraveområder, at disse ikke kan placeres i Natura 2000-områder. Kortlægningen har vist, at der kan findes større mængder klæg uden for Natura 2000-områder i varierende kvaliteter. Klægområderne er rimeligt jævnt fordelt mellem Esbjerg og Højer. Administrationen har hen over efteråret og vinteren fået udarbejdet miljørapporter for de kortlagte områder, hvor det umiddelbart er vurderet at klægkvaliteten er egnet eller delvist egnet. Miljørapporterne beskriver, hvilken sandsynlig påvirkning, der vil være af klæggravning de pågældende steder.

Administrationen har i den seneste tid haft en fornyet dialog med Kystdirektoratet og en rådgiver for et af digelagene om kvalitetskriterier for klæg. Administrationen vil på den baggrund gennemgå kortlægningerne og eventuelt foretage justeringer i vurdering af klægområderne.

Der er foretaget miljøvurderinger på 14 områder.

Udlæg af grave- og interesseområder for klæg i Råstofplan 2020

Administrationen foreslår, at de arealer, hvor der er kortlagt klæg egnet til digebyggeri, og hvor der er en begrænset miljøpåvirkning, udlægges som graveområder i Råstofplan 2020. Inden for graveområderne vil man kunne forvente at få tilladelse til at indvinde klæg.

De øvrige områder, hvor klægen er delvist egnet eller hvor der er en større miljøpåvirkning, foreslås udlagt som interesseområder. Formålet med interesseområderne er at sikre ressourcen, hvis det viser sig, at der skal gennemføres så mange eller store digeforstærkningsprojekter, at der bliver et behov i fremtiden.

De foreslåede udlæg resulterer i grave- og interesseområder som beskrevet nedenfor. På baggrund af miljøudvalgets valg af rammer for udlæg vil administrationen tilpasse de arealer, der kommer med i forslag til Råstofplan 2020. Det kan fx være ændringer af afgrænsninger af hensyn til andre interesser.

Graveområder

I seks af de kortlagte områder er der fundet klæg der er egnet til digebyggeri. Af miljørapporterne for disse områder fremgår det, at den sandsynlige, væsentlige miljøpåvirkning ved klæggravning i disse områder vil være begrænset og vil kunne håndteres gennem vilkår i gravetilladelsen.

Det vurderes, at der tilsammen er ca. 1 million kubikmeter klæg i de seks områder. Tre af områderne er beliggende mellem Ribe og Esbjerg og tre er beliggende mellem Højer og Rømødæmningen.

Dertil kommer tre eksisterende graveområder ved Rømødæmningen og ved grænsen mellem Esbjerg og Tønder Kommuner.

Nordvest for Højer er et større område med ca. 1,4 millioner kubikmeter klæg. Kortlægningen har vist, at den geologiske sammensætning gør klægen mindre egnet til kystdiger. Tønder Kommune vurderer dog, at klægen er egnet til ådiger.

Det foreslås at disse arealer udlægges som graveområder.

Interesseområder

I miljørapporterne er det afdækket, at det i to tilfælde ikke kan udelukkes, at der vil ske en påvirkning af udpegningsgrundlaget for de nærliggende Natura 2000-områder. Før disse arealer evt. kan udlægges som graveområder, skal der derfor laves nærmere undersøgelser, der dokumenterer konsekvenserne. I disse områder er der ca. 1 million kubikmeter klæg egnet til kystdiger og ca. 250.000 kubikmeter klæg, der er delvist egnet.

I yderligere fem områder er der tilsammen kortlagt ca. 340.000 kubikmeter klæg, der er delvist egnet til digebyggeri.

Det foreslås at disse arealer udlægges som interesseområder.

Dialog og samarbejde

Som en del af arbejdet med at forberede planlægningen for klæg er der nedsat en politisk og en teknisk følgegruppe. Formålet med følgegrupperne er at sikre lokal forankring og at styrke dialogen og samarbejdet i arbejdet med regionens planlægning for klægområder til digerne.

På de tekniske følgegruppemøder har interessenterne udtrykt ønske om, at der i planlægningsarbejdet fokuseres på minimering af transportafstand og muligheder for at lægge klæg i depoter, så der ikke skal graves hvert år.

På det politiske følgegruppemøde var der udtalt enighed om, at regionen bør arbejde videre med mulighederne for at udlægge nye graveområder umiddelbart udenfor Natura 2000-områderne, så tæt på digerne som muligt og ud fra et ønske om, at der udlægges graveområder "jævnt fordelt" fra nord til syd.

Administrationen vil fortsætte den tekniske dialog med interessenterne. Udvalget kan på mødet drøfte, om der er baggrund for at opfordre til et møde i den politiske følgegruppe.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget drøfter rammerne for administrationens videre arbejde med forslag til konkrete udlæg af grave- og interesseområder for klæg i den kommende Råstofplan 2020.

At udvalget drøfter det videre arbejde i den politiske følgegruppe.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Udvalget tilsluttede sig, at administrationen arbejder videre med de foreslåede udlæg af grave- og interesseområder for klæg og indarbejder dem i forslag til Råstofplan 2020.

Udvalget tilsluttede sig, at der indkaldes til et møde i den politiske følgegruppe, hvor forslag til udlæg af grave- og interesseområder for klæg i Råstofplan 2020 bl.a. forelægges. Udvalget rykkede i den forbindelse for Kystdirektoratets vurdering af, hvilken betydning de forventede hav- og vandstigninger har for behovet for udvinding og brug af klæg. En viden om dette vil kunne medvirke til kvalitetssikre arbejdet med udlæg af grave- og interesseområder for klæg. Administrationen oplyste, at der pågår et arbejde med vurdering af digestyrkerne hos Kystdirektoratet. På den baggrund retter administrationen en fornyet henvendelse til Kystdirektoratet.

Punkt 3: Orientering om ”Policy Papir fra Vadehavsforum om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsregionen”

20/1514

Resumé

Vadehavsforum har udarbejdet vedlagte ”Policy Papir fra Vadehavsforum om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsregionen - Vigtige aspekter af forvaltning af overfladevand i Danmark”.

Regionsråds- og udvalgsmedlem og udpeget af regionsrådet som medlem af Vadehavsforum Preben Friis-Hauge vil på mødet orientere om policy papiret.

Sagsfremstilling

Vadehavsforum består af repræsentanter fra lokale og regionale myndigheder, landbrugssektoren, energisektoren, fiskeriet, turisterhvervet, industri, havne samt naturbeskyttelsesorganisationer fra Vadehavsregionen i Danmark, Tyskland og Nederlandene.

Vadehavsforum har bl.a. til formål at bidrage til en bæredygtig udvikling af Vadehavsregionen. Det skal ske med afsæt i at integrere specifikke tværsektorielle og grænseoverskridende strategier, teknikker og aktiviteter, som er miljøvenlige, økonomisk bæredygtige og sociale.

Vadehavsforum har udarbejdet ”Policy Papir fra Vadehavsforum om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsregionen - Vigtige aspekter af forvaltning af overfladevand i Danmark”, som fokuserer på en række problemstillinger vedr. forvaltningen af overfladevand i Vadehavsregionens marskområder som følge af klimaændringer.

Rapporten ser på de udfordringer, som digelag, vandråd, landbrugssektoren, naturbeskyttelsen, og samfundet står overfor. Formålet med rapporten er ”at stille krav om en hurtig beslutningstagning og gennemførelse af foranstaltninger til at tackle de udfordringer, som forvaltningen af overfladevandet i Vadehavsregionen udgør i forhold til klimatilpasningen”. Rapporten indeholder også en række anbefalinger til konkret handling, der kan indgå i de videre overvejelserne, for at imødegå problemstillingerne.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Til orientering.

Bilag

Vadehavsforums "Policy paper om tilpasning til klimaændringer i Vadehavsområdet"

Punkt 4: Orientering om Klimaundersøgelsen 2019

19/52079

Resumé

Der gives en orientering om den gennemførte klimaundersøgelse 2019 (vedlagt som bilag), der kortlægger de syddanske borgeres holdninger på klimaområdet. Undersøgelsen giver indsigt i borgernes bekymringer, men stiller også skarpt på hvad borgerne selv gør for at bidrage på klimaområdet. Resultaterne fra klimaundersøgelsen inddrages i Region Syddanmarks klimastrategi.

Sagsfremstilling

Som led i strategisporet ”Grøn omstilling, klima og ressourcer” i den regionale udviklingsstrategi for 2020-2023 udarbejdes en række analyser. Disse undersøgelser skal yderligere understøtte og give informationer til Region Syddanmarks kommende klimastrategi.

Der er bl.a. blevet gennemført en borgerundersøgelse, der skal give indblik i de syddanske borgeres klimaholdninger. Spørgeskemadata til denne undersøgelse blev indsamlet i marts-maj 2019. En stikprøve på 3712 borgere blev sammensat, med henblik på at samle et ligeligt datagrundlag i hver af de 22 kommuner i regionen. Data er herudover behandlet for at opnå repræsentativitet på køns- og aldersfordelingen i de enkelte kommuner.

Undersøgelsen understreger det stigende behov for handling på klimaområdet og borgernes bekymringer for fremtiden i forhold til konsekvenser fra klimaforandringer. Rapporten danner herved grundlag for indsatser inden for klimatilpasning og klimaforebyggelse i Region Syddanmarks kommende klimastrategi.

Undersøgelsen viser bl.a., at

- Klimaforandringerne fylder meget i de syddanske borgeres bevidsthed. Hele 43 pct. af de adspurgte borgere har svaret, at de ”i høj grad” er bekymret for klimaforandringerne, og 41 pct. har svaret at de ”i nogen grad” er bekymret. Kun 4 pct. er slet ikke bekymret. Kigger man på aldersfordelingen ser man, at dette gælder for samtlige aldersgrupper i regionen. Ældre såvel som unge bekymrer sig om klimaforandringerne.
- Mere end hver tredje syddansker (37 pct.) har selv oplevet negative konsekvenser som følge af klimaforandringerne. Mange oplever allerede forandringer i deres hverdag: 27 pct. af syddanskerne mener, at de ”i høj grad” eller ”i nogen grad” oplever klimaforandringernes konsekvenser der hvor de bor. Dette er særligt udtrykt på Fanø, hvor 42 pct. oplever at være påvirket, og i Tønder, hvor 35 pct. har oplevet klimaforandringerne. Der tegner sig generelt det billede, at borgerne er mest bekymret i kystområderne i den vestligste og østligste del af regionen.
- Bekymringen for voldsomt vejr og oversvømmelse kan også få konsekvenser for bosætning. For knap halvdelen (49 pct.) af syddanskerne har risikoen for oversvømmelser ”i høj grad” betydning for deres valg af bolig. En tidligere analyse foretaget af Region Syddanmark viser at dette er en fremgang fra 2012, hvor 39 pct. svarede ”i høj grad”.
- Borgerne i Syddanmark efterspørger markant mere politisk handling på klimaområdet. 61 pct. af de adspurgte borgere har svaret ”helt enig” i, at der fra politisk hold skal gøres mere for at håndtere de problemer der skabes af klimaforandringerne, og 23 pct. har svaret ”delvis enig”.

- De syddanske borgere handler aktivt for at imødekomme problemerne på klimaområdet. Hele 72 pct. mener at de ”i høj grad” eller ”i nogen grad” gør noget for klimaet i hverdagen. Denne gruppe af meget engagerede borgere handler særligt inden for hjemmet og privatlivets rammer: mange arbejder aktivt på at spare på vand, varme og el, og hele 91 pct. sorterer deres affald.
- For halvdelen af syddanskerne (50 pct.) har klimahensyn indflydelse på hvordan de transporterer sig rundt. Det er dog næsten lige så stor en andel, der svarer at klimaet ikke spiller ind i deres transportvalg.

Der orienteres om sagen i Udvalget for Regional Udvikling.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Til orientering.

Bilag

Klimaforandringer - borgernes holdninger og adfærd

Punkt 5: Forslag til klimastrategi

19/10436

Resumé

Forslag til klimastrategi forelægges til orientering.

Sagsfremstilling

Der foreligger nu et gennemarbejdet og layoutet forslag til klimastrategi.

Regionsrådet har besluttet, at Region Syddanmark skal indtage en ambitiøs og aktiv rolle i klimaindsatsen. Regionsrådet har blandt andet i budgetaftale 2019 og 2020 lagt stor vægt på, at regionen bidrager til FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og dermed også selv belaster klimaet mindst muligt, og bidrager til, i samarbejde med eksterne partnere, at omstille Region Syddanmark som samfund.

Proces og inddragelse

Forslaget er udarbejdet med afsæt i høringsforslag til den regionale udviklingsstrategi 2020-2023 "Fremtidens Syddanmark", drøftelser på orienterende regionsrådsmøder og af udkast til klimastrategi i Udvalget for Regional Udvikling og Miljøudvalget i december 2019, samt med input fra regionens enheder og administrative dialoger med blandt andet kommunerne.

Baggrund

Regionen har løbende haft fokus på energi- og miljørigtige investeringer, f.eks. inden for energioptimering, anlæg af solceller, klimaforbedrende renoveringsarbejder og styrkelse af klima- og miljøkompetencer indenfor grønne indkøb. Samarbejdet med eksterne parter har de seneste år været mindre, men vil med blandt andet fyrtårnsindsatsen DK2020 (samarbejde med kommuner og Realdania) blive hævet betydeligt.

Ambitionen om at accelerere klima- og miljøindsatsen manifesterer sig i Klimastrategien som udgør regionens ramme for den fremadrettede klima- og bæredygtighedsindsats. Klimastrategien indeholder en række mål og konkrete indsatser, der skal omsætte ambitionen til virkelighed. Strategien retter sig til regionen som virksomhed og er samtidigt en invitation til omverdenen, og ikke mindst de syddanske kommuner, om at samarbejde om klimadagsordenen.

Regionale mål og FN's verdensmål

Forslaget understøtter de tre regionale mål på klimaområdet i udviklingsstrategien "Fremtidens Syddanmark" og er struktureret herefter. Målene dækker klimaforebyggelse, cirkulær økonomi og klimatilpasning indenfor både den geografiske og den virksomhedsrettede indsats.

Det overordnede afsæt i FN's Verdensmål er afspejlet i delstrategiens handlinger, hvor der er et særligt fokus på at reducere energiforbrug og udledning af klimagasser og fremme et bæredygtigt ressourceforbrug, herunder indenfor for eksempel affaldsområdet, indkøb og i regionens arbejde inden for råstofområdet.

Det bemærkes, at der for den grønne omstilling af transportsektoren og for arbejdet med grønne kompetencer på uddannelsesområdet er koordineret og afstemt med de kommende strategier på mobilitets- og uddannelsesområderne, således at der er sikret sammenhæng på tværs.

Sagen forelægges Udvalget for Regional Udvikling med indstilling om, at udvalget anbefaler regionsrådet at godkende forslag til klimastrategi.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Sagen tager sagen til efterretning med de faldne bemærkninger.

Administrationen udarbejder et faktaark om pesticid- og spildevandsproblematikker, som indgår i den videre politiske proces.

Bilag

Forslag til klimastrategi

Punkt 6: Status på planlægning af Klimafolkemødet

19/33330

Resumé

Der gives en orientering om status på planlægningen af Klimafolkemødet i Middelfart den 27.-29 august 2020

Sagsfremstilling

Region Syddanmark har indgået et partnerskabsaftale med Middelfart Kommune om klimafolkemødet den 27.-29 august 2020, og støtter afviklingen af Klimafolkemødet i 2020 med 2 mio. kr.

Rammerne til Klimafolkemødet er ved at falde på plads, så de kan rumme op til 30.000 gæster over de tre dage. Region Syddanmark indgår i en styregruppe og en planlægningsgruppe. Regionsrådsformand Stephanie Lose er inviteret med i et Advisory board.

Der er planlagt 6 forskellige scener omkring havnefronten, ligesom at byrummet i Middelfart også vil blive brugt til arrangementer, forplejning, udstillinger og oplevelser. Der er indtil nu inviteret 20 medarrangører til at deltage og bidrage på klimafolkemødet med debatter og udstillinger. Det gennemgående tema for Klimafolkemødet er 'handling nu', og derfor er det centralt, at debatterne er konkrete for deltagerne, og at deltagerne inviteres med i debatten for at fremme dialogen om klimaet med borgerne.

Medarrangørerne er pt.: Region Syddanmark, Middelfart Kommune, CONCITO, TV2 News, COOP, Jysk Fynske Medier, SDU, Bolius, Aarhus Kommune, Energinet.dk, Landbrug og Fødevarer, DANVA, Friluftsrådet, Dansk Fjernvarme, Salling Group, Broen til Fremtiden, Det åbne land som dobbelt ressource, Rådet for Grøn Omstilling, Foreningen ElbilBy, Molio, Byggeriets Videnscenter og Huset Middelfart.

Et endeligt programforslag til alle de ca. 90 debatarrangementer skal ligge færdigt ultimo april måned.

Se mere på klimafolkemødets website her: <https://klimafolkemoedet.dk/>

Sagen forelægges til orientering i Miljøudvalget på mødet den 19. marts 2020 og i Udvalget for Regional Udvikling på mødet den 25. marts 2020.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Til orientering.

Klimafolkemødet forventes at blive afholdt den 3. - 5. september 2020.

Punkt 7: Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødler på dele af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted i Aabenraa Kommune

18/55424

Resumé

Der er udarbejdet forslag til tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af rødler til I/S Lertranskøb på en del af matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted. Arealet udgør knap 15 ha. Der søges om en årlig indvinding på op til 2 ha i ned til ca. 1 meters dybde og maksimum 2 meter.

Det ansøgte projektareal er udlagt som råstofinteresseområde i Råstofplan 2016, men ikke som graveområde. Ifølge retningslinje 6.4.2 i råstofplanen kan der gives tilladelse til indvinding af rødbrændende ler til en dybde af maks. 2 meter i det åbne land på arealer, der ikke er udlagt som graveområde, hvis det ikke strider mod andre væsentlige hensyn. I denne sag vurderes der ikke at være modstridende, væsentlige hensyn.

Sagsfremstilling

I/S Lertranskøb har ansøgt om råstofindvinding på et areal umiddelbart nord for et nu efterbehandlet område i en aktiv lergrav, som også er udgravet af ansøger.

Det rødbrændende ler findes til en dybde på ca. 1 meter under terræn på det ansøgte areal, og der vil derfor ikke blive indvundet ler under grundvandsspejlet.

Projektarealet ligger inden for områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og som indsatsområde for nitrat, hvorfor grundvandet

må betragtes som sårbart. Projektarealet ligger dog uden for indvindingsoplande til vandværker.

Nærmeste indvindingsopland er Tumbøl Vandværk, og oplandet ligger ca. 200 m mod vest.

Efter endt efterbehandling inddrages projektarealet igen til landbrugsjord. Det er vurderet, at sårbarheden ikke øges, da der er tale om indvinding af rødler. Det skyldes, at der ikke sker en markant ændring i grundvandets nitrat- og pesticidsårbarhed, så længe indvindingen sker i de øverste 1 til 3 meter, hvor leret er oxideret og derfor ikke yder nogen særlig beskyttelse. Efterbehandling til landbrugsjord kan derfor accepteres. Råstofplanens retningslinje 6.5 for efterbehandling inden for sårbare områder gælder da også kun for indvinding af sten, grus og sand.

Ved indvindingen vil det overliggende muldlag blive skubbet op i en vold umiddelbart foran det afrømmede areal, og muldlaget vil blive lagt tilbage under den løbende efterbehandling.

Administrationen har udført en screening af det ansøgte. Det blev sammenfattende vurderet, at en gravning med de deraf følgende miljøkonsekvenser ikke har en væsentlig virkning på miljøet. Der skal derfor ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

I den ene sø er tidligere registreret lille vandsalamander, som er fredet, og lidt derfra er den efter habitatbekendtgørelsen særligt beskyttede art (bilag IV-art) stor vandsalamander registreret. Kommunen har vurderet, at det er sandsynligt, at der er flere arter af padder i særligt den ene sø, og at 5 meters afstand vil sikre eventuelle padder. Der er derfor stillet vilkår om en afstand på 5 meter til de to naturbeskyttede vandhuller/søer i kanten af indvindingsområdet.

Der er ikke indkommet høringssvar fra omboende eller lignende.

Indstilling

Det indstilles,

At Miljøudvalget godkender, at der tillades råstofgravning uden for råstofplanens graveområde og

at Miljøudvalget godkender, at den udarbejdede tilladelse meddeles.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Kortbilag - matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Felsted

Forslag til tilladelse - Matr.nr. 15 og 375 Tumbøl, Aabenraa kommune

Punkt 8: Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødbrændende ler på del af matr. 97 Bojskov, Ullerup i Sønderborg Kommune

19/4879

Resumé

Lertranskøb har frem til den 15. maj 2023 en tilladelse til indvinding af rødbrændende ler på del af matr. 97 Bojskov, Ullerup. Ved et tilsyn i foråret 2019 blev det konstateret, at der blev gravet uden for det område, der var meddelt tilladelse til i 2013.

Administrationen har vurderet, at det ulovlige forhold ikke har underordnet betydning, og der skal derfor ske lovliggørelse i henhold til råstoflovens § 31, stk. 3. Lertranskøb I/S har derfor indsendt ny ansøgning, hvor projektarealet er ændret, og indvindingsmængden er fordoblet.

Det ansøgte areal er i Region Syddanmarks Råstofplan 2016 udlagt som interesseområde for ler.

Administrationen har udarbejdet et forslag til ny tilladelse og vurderer, at den ønskede indvinding af rødbrændende ler kan foregå uden at tilsidesætte væsentlige hensyn.

Det samlede indvindingsareal udgør 12,2 ha, hvoraf kun 1,9 ha er et nyt areal. Der er udgået 2 ha af den oprindelige tilladelse på grund af en matrikulær ændring. Der er ansøgt om en årlig indvinding af 20.000 m³ rødbrændende ler. Det forventes, at indvindingen er afsluttet i 2023.

Sagsfremstilling

Lertranskøb I/S fik den 15. maj 2013 tilladelse til årlig indvinding af 10.000 m³ rødbrændende ler frem til 15. maj 2023 på en del af matr.nr. 97 Bojskov, Ullerup, svarende til 12,1 ha. I forbindelse med et tilsyn i 2019 konstaterede administrationen, at der var foretaget indvinding uden for det areal, der var givet tilladelse til.

I forbindelse med lovliggørelsen, er der nu ansøgt om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ rødbrændende ler pr. år. Det samlede indvindingsareal bliver på 12,2 ha. Samtidig udgår 2 ha af den tidligere tilladelse, som en konsekvens af matrikulære ændringer efter etablering af Sønderborg-motorvejen. Der vil blive gravet til ca. 1 meter under nuværende terrænkote.

Indvindingen forventes afsluttet inden for tidsrammen af gældende tilladelse. Det vil sige inden den 15. maj 2023.

Arealet skal efterbehandles til almindelig landbrugsdrift. Efter endt indvinding bliver mulden lagt tilbage på hele arealet, og der vil blive foretaget dræning af vandlidende områder.

Der er få naboer i området, og i forbindelse med indvinding af rødbrændende ler anvendes maskinel, som ikke giver anledning til væsentlige støjgener. Der er i forbindelse med høringerne ikke indkommet høringssvar eller bemærkninger fra naboerne.

Der er indkommet høringssvar fra Vejdirektoratet, Sønderborg Kommune og Museum Sønderjylland-Arkæologi Haderslev. Vejdirektoratet er påtaleberettiget i forhold til en ledelinje for flora og fauna. Sønderborg Kommune har haft

bemærkninger til landskabelige forhold, anvendelse af offentlige veje samt muligheden for at fylde arealet op med returjord. Museum Sønderjylland-Arkæologi Haderslev har anbefalet, at der udføres arkæologiske undersøgelser inden gravearbejdet påbegyndes. Administrationen har indarbejdet de indkomne høringssvar i den udarbejdede tilladelse.

Administrationen vurderer, at der kan gives tilladelse til råstofindvindingen uden for udlagt graveområde, da det vurderes, at det ansøgte er i overensstemmelse med retningslinje 6.4.1 i Råstofplan 2016 og ikke tilsidesætter andre væsentlige interesser.

Regionsrådet har delegeret til Miljøudvalget at træffe beslutning om udarbejdelse af tilladelse efter råstofloven på arealer uden for graveområder i henhold til den vedtagne råstofplan.

Indstilling

Det indstilles,

At Miljøudvalget godkender, at der kan udarbejdes en indvindingstilladelse på det ansøgte areal, uden for de udlagte graveområder.

At Miljøudvalget godkender den udarbejdede tilladelse til udsendelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Forslag til råstofstilladelse matr. 97 Bojskov, Ullerup

Punkt 9: Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på del af matr. 16a og 19c Sdr. Nærå By, Sdr Nærå i Faaborg Midtfyn Kommune

16/20227

Resumé

Der er udarbejdet forslag til tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten til Jørn Nielsen Grus og Sten A/S på en del af matr.nr. 16a og 19c Sdr. Nærå By, Sdr. Nærå i Faaborg Midtfyn Kommune. Der er i øjeblikket en igangværende råstofindvinding på matr. 19c Sdr. Nærå By, Sdr Nærå. Denne råstofindvinding ønskes udvidet med matr. 16a Sdr. Nærå By, Sdr. Nærå, da råstofressourcen er ved at være udgravet på matr. 19c Sdr Nærå By, Sdr. Det samlede projektareal udgør 16 ha. Der søges ikke om øgede indvindingsmængder, men udelukkende om at fortsætte den igangværende indvinding. Der er søgt om en årlig indvinding på 150.000 m³ af sand, grus og sten over en 10-årig periode.

Det ansøgte areal er i Region Syddanmarks Råstofplan 2016 udlagt som graveområde for sand, grus og sten.

Den meddelte screeningsafgørelse er blevet påklaget af en nabo. En klage standser som udgangspunkt ikke sagsbehandlingen af den endelig råstof tilladelse.

Sagsfremstilling

Jørn Nielsen Grus og Sten A/S har ansøgt om tilladelse til indvinding på sammenlagt 16 ha. Der har været indvinding af sand, grus og sten på matr. 19c Sdr. Nærå By, Sdr. Nærå siden 2014 på ca. 6 ha med en årlig indvinding på 150.000 m³ sand, grus og sten. Det forventes, at naboarealet matr. 16a Sdr. Nærå By, Sdr. Nærå rummer en god forekomst af sand, grus og sten.

Administrationen har udført en screening af det ansøgte projekt. Det er vurderet, at en råstofindvinding ikke vil have en væsentlig virkning på miljøet, og at der derfor ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

Screeningsafgørelsen er blevet påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet. En klage over screeningsafgørelsen standser som udgangspunkt ikke arbejdet med og meddelelsen af en råstof tilladelse. Miljø og Fødevareklagenævnet har endnu ikke behandlet klagen, og de har heller ikke meddelt, at klagen standser råstof tilladelsen.

Det færdiggravede areal vil blive efterbehandlet til et naturområde med en større sø midt på arealet.

Det ansøgte areal er i Region Syddanmarks Råstofplan 2016 udlagt som graveområde for sand, grus og sten.

Der er foretaget en indledende høring af ansøgningen samt en partshøring af udkast til tilladelse. Der er kommet høringssvar fra Faaborg Midtfyn Kommune og en nabo. Kommunen er kommet med nogle mindre korrektioner til udkastet. Kommunens korrektioner er indarbejdet i tilladelsen. Naboen fastholder den tidligere indsigelse mod indvindingen, herunder revner i huset samt at Nærågårdsvej er trafikfarlig for de bløde trafikanter.

Administration har forholdt sig til naboens bekymringer. I forhold til råstof tilladelsen er der ingen af de fremsatte bekymringer, der umiddelbart kan ændre på den udarbejdede råstof tilladelse. Administrationen har videresendt de trafikale bekymringer til kommunen.

Indstilling

Det indstilles,

At Miljøudvalget godkender det udarbejdede forslag til tilladelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Bilag

Punkt 10: Orientering om igangværende indsatser i Grindsted

07/7173

Sagsfremstilling

Administrationen orienterer i vedlagte bilag om status for pilot-renselanlægget, jf. regionsrådets beslutning af 24. juni 2019 om ”Udmøntning af midler til forureningerne efter Grindstedværket”.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Til orientering.

Udvalget ønsker fortsat regelmæssigt at blive orienteret om de igangværende indsatser i Grindsted.

Bilag

Orientering tvedr. pilotanlæg Grindsted Å

Punkt 11: Orientering om aktuelle sager

20/1514

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Administrationen orienterede om arbejdet med Lynfrossten-forureningen i Nyborg.

Punkt 12: Eventuelt

20/1514

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Intet.

Punkt 13: Næste møde

20/1514

Sagsfremstilling

Næste møde er onsdag den 13. maj 2020 kl. 9 – 11 i regionshuset.

Mødeplanen for 2020 er:

Møde	Bemærkninger
Onsdag den 13. maj 2020 kl. 9 - 11	Mødet skal holdes i regionshuset.
Torsdag den 18. juni 2020 kl. 10 - 12	
Torsdag den 27. august 2020 kl. 10 - 12	
Torsdag den 17. september 2020 kl. 12 - 14	
Onsdag den 21. oktober 2020 kl. 10 - 12	
Torsdag den 19. november 2020 kl. 10 - 12	WHINN sidste dag
Torsdag den 10. december 2020 kl. 12 - 14	

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 15-04-2020

Næste møde er onsdag den 13. maj 2020 kl. 9 – 11 i regionshuset.